

ΘΕΜΑ: Ο Άγιος Φώτιος και η Θεολογική Σχολή της Χάλκης

[Πατριαρχία](#) / [Οικουμενικό Πατριαρχείο](#)

Η μνήμη του Ιερού Φωτίου, του Μεγάλου Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως που έχει γράψει με χρυσά γράμματα στην εκκλησιαστική ιστορία καθώς και την θεολογία το όνομά του, φέρνει κάθε χρόνο στο νου την Ιερά [Θεολογική Σχολή της Χάλκης](#). Είναι ο προστάτης και ένας εκ των ανακαινιστών της Μονής της Αγίας Τριάδος στη νήσο Χάλκη, μια από τα Πριγκιπόννησα, στην οποία βρίσκεται από τα μέσα του 19ου αιώνα η ομώνυμη Θεολογική Σχολή, η οποία επί ένα και πλέον αιώνα υπήρξε το φυτώριο στελεχών - κληρικών και λαϊκών - του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Γραφείο ρεπορτάζ ore.gr

Η Σχολή της Χάλκης παραμένει εδώ και 55 χρόνια κλειστέι. Ωστόσο, με την μέριμνα του Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίου η λειτουργική ζωή

συνεχίζεται στη Μονή, την οποία ετησίως επισκέπτονται χιλιάδες επισκέπτες από το εξωτερικό. Σήμερα, Ηγούμενος της Μονής είναι ο Επίσκοπος Αραβισσού κ. Κασσιανός.

Ο φετινός εορτασμός του Αγίου Φωτίου πραγματοποιείται σε μία περίοδο αισιοδοξίας για το μέλλον της Σχολής και την επαναλειτουργία της. Τα ανακαινιστικά έργα τα οποία πραγματοποιούνται με την συμβολή του Μεγάλου Ευεργέτη Αθανασίου Μαρτίνου, ίσως σημάνουν και το “πρώτο κουδούνι” τον ερχόμενο Σεπτέμβριο έτσι ώστε και πάλι η ιστορική Σχολή, ύστερα από μισό και πλέον αιώνα σιωπής, να βρει εκ νέου τον δρόμο της δόξης της. Μια σειρά από κινήσεις, επαφές και συζητήσεις με τις αρμόδιες κρατικές αρχές της Τουρκίας έχουν δημιουργήσει αυτή την αισιοδοξία ενώ οι συζητήσεις για τις λεπτομέρειες του θέματος συνεχίζονται.

Ο ΑΓΙΟΣ

ΦΩΤΙΟΣ
ΗΠΟΤΑΡΧΟΣ

Ι. Μ. Ψαλίου
1986

Στον λόφο της Ελπίδας

Η Ιερά Θεολογική Σχολή της Χάλκης βρίσκεται σε λόφο, που ονομάζεται λόφος της Ελπίδας, στη νήσο Χάλκη, μία από τα Πριγκηπόννησα. Απέχει μία περίπου ώρα με πλοίο από την ακτή της Πόλης. Στον τόπο των εγκαταστάσεων της Σχολής βρίσκεται η Μονή της Αγίας Τριάδος, που ιδρύθηκε κατά την περίοδο των βυζαντινών χρόνων, χωρίς να έχουμε πληροφορίες για τον ακριβή χρόνο. Ανίδρυση και ανασύσταση της Μονής συνδέεται με τους Οικουμενικούς Πατριάρχες Μέγα Φώτιο, Μητροφάνη Γ΄ και Γερμανό Δ΄.

Ο τελευταίος, ο Γερμανός Δ΄ (1842-1845) επισκέφθηκε τη Μονή το 1842, είδε κατεστραμμένες και ερειπωμένες τις εγκαταστάσεις της και αφού έλαβε τη σχετική άδεια από τις τουρκικές αρχές προχώρησε σε ανίδρυση και ανοικοδόμησή της. Την 1η Οκτωβρίου του 1844 με ειδική τελετή επανήρchiσε η λειτουργία της Ιεράς Μονής και ταυτόχρονα έγινε η έναρξη της λειτουργίας της Θεολογικής Σχολής.

Το κτίριο

Το κτίριο, στο οποίο στεγάστηκε αρχικά η Μονή ήταν ξύλινο. Περιλάμβανε χώρους

για τη στέγαση των καθηγητών και των σπουδαστών, αίθουσες διδασκαλίας, νοσοκομείο, διευθυντήριο και το πατριαρχικό διαμέρισμα. Σε παρακείμενη λιθόκτιστη διώροφη οικοδομή στεγάστηκε η βιβλιοθήκη του ιδρύματος. Ο σεισμός όμως της 28ης Ιουνίου 1894 μετέτρεψε σε ερείπια τις εγκαταστάσεις, εκτός του ναού, και ανέστειλε τη λειτουργία του.

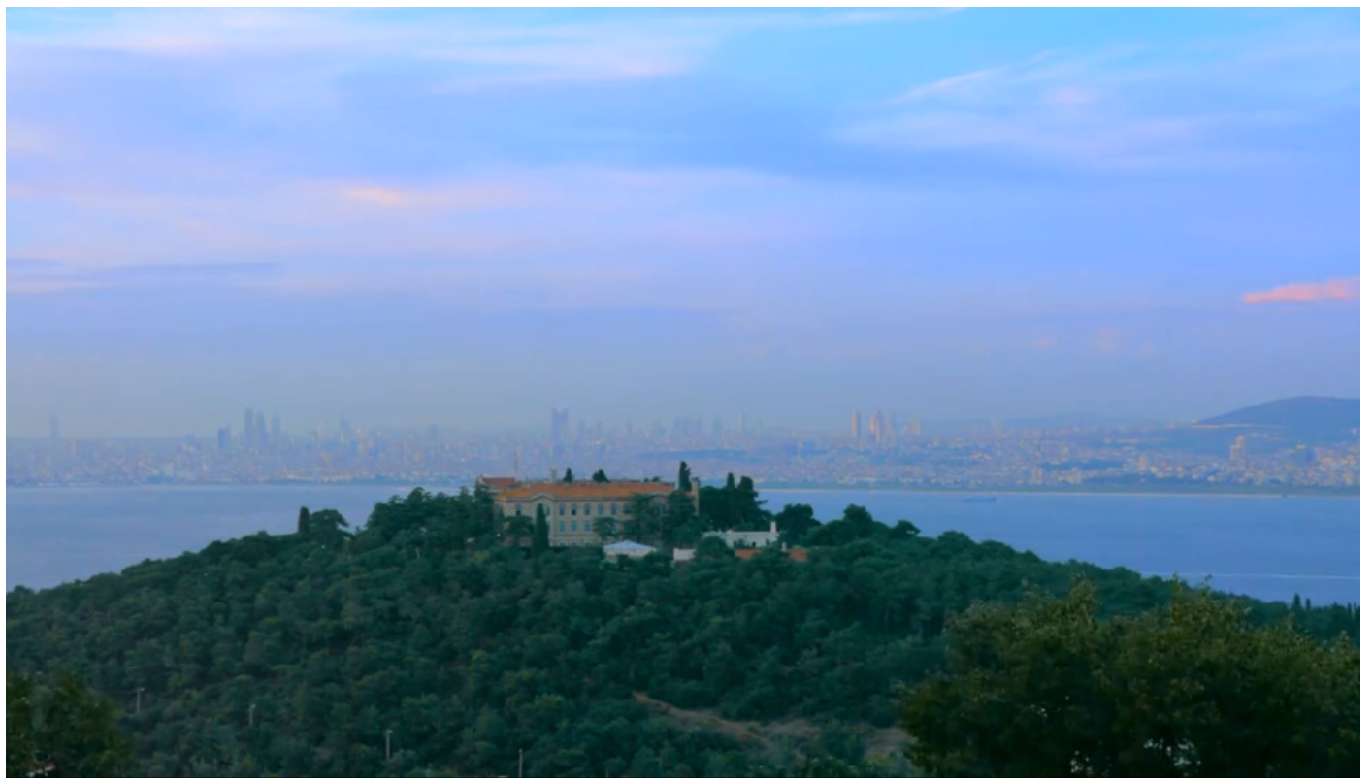
Η σημερινή μορφή της Ιεράς Μονής και της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης οφείλεται στην προσφορά του μεγάλου ευεργέτη Παύλου Σκυλίτση Στεφάνοβικ που ανέθεσε στον αρχιτέκτονα Περικλή Φωτιάδη την οικοδόμηση των νέων εγκαταστάσεων σε σχήμα Π. Το συγκρότημα της Σχολής αποτελείται από υπόγειο, ισόγειο και δύο ορόφους. Τα εγκαίνια έγιναν την 6ην Οκτωβρίου 1896 και συνεχίστηκε η λειτουργία της Σχολής. Κατά την δεκαετία του '50 άρχισαν και προοδευτικά ολοκληρώθηκαν αρκετές εσωτερικές μεταρρυθμίσεις του οικοδομικού συγκροτήματος με στόχο την ικανοποίηση των νέων αναγκών και απαιτήσεων. Ολοκληρώθηκαν σύγχρονοι εγκαταστάσεις λουτρών, εσωτερικής θερμάνσεως, μαγειρείων, ψυκτικού θαλάμου, ενώ έγινε πλήρης επισκευή της οροφής και επαναδιοργάνωση του νοσοκομείου και του διευθυντηρίου. Στην περίοδο αυτή έγιναν και οι εργασίες επιδιορθώσεως του μοναστηριακού ναού. Οι κτιριακές εγκαταστάσεις περιβάλλονται από κήπους, την αισθητική σχεδίαση και την δημιουργία των οποίων επιμελήθηκε ο Μητροπολίτης Πριγκηποννήσων Δωρόθεος. Πίσω από το ιερό βήμα του ναού της Μονής και σε ιδιαίτερο χώρο εκτός του κήπου υπάρχουν τάφοι Πατριαρχών, Μητροπολιτών και Καθηγητών της Σχολής.

Ανάμεσα σε δύο κόσμους

Παρακολουθήστε στην ψηφιακή τηλεόραση της remptousia.tv το ιστορικό ντοκιμαντέρ για την Θεολογική Σχολή της Χάλκης, την κύρια θεολογική σχολή του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινούπολης, έως το 1971.

Πατήστε [εδώ](#) για μεταβείτε στο περιεχόμενο:

Οι πέντε ιστορικοί περίοδοι της Σχολής

Η Ιερά Θεολογική Σχολή της Χάλκης ιδρύθηκε για να καλύψει τις εκπαιδευτικές ανάγκες της Εκκλησίας της Κωνσταντινουπόλεως και της Ορθοδοξίας γενικότερα. Την ίδρυσή της επέβαλαν και ειδικότερα αίτια, όπως η ευρύτερη αναγέννηση των γραμμάτων κατά τον 19ον αιώνα, η ανάγκη της εκκλησιαστικής και θεολογικής κατάρτισεως του ορθόδοξου κλήρου, η τακτική και συστηματική καλλιέργεια της θεολογικής επιστήμης, η αντιμετώπιση σε ιδεολογικό επίπεδο και με αυστηρά επιστημονικά επιχειρήματα καινοφανών δυτικών ιδεολογιών, όπως του υλισμού και κοινωνικό-φιλοσοφικών συστημάτων με αντιχριστιανικές θέσεις, αλλά και η αντιμετώπιση του προσηλυτισμού που άρχισαν να ασκούν σε βάρος της Ορθοδοξίας οι δυτικές χριστιανικές ομολογίες.

Η Θεολογική Σχολή της Χάλκης είναι ίδρυμα του Οικουμενικού Πατριαρχείου και έχει ως άμεσον προστάτη, ρυθμιστή και πνευματική κορυφή τον εκάστοτε Οικουμενικό Πατριάρχη και την περί αυτόν Ιερά Σύνοδο του Οικουμενικού Θρόνου.

Ειδικότερα με τα αναφερόμενα στην Σχολή ζητήματα ασχολείται ιδιαίτερη επιτροπή αρχιερέων, που ονομάζεται «Εφορία της Ιεράς Θεολογικής Σχολής της Χάλκης». Η «Εφορία» διαθέτει ιδιαίτερο γραφείο στο Πατριαρχείο και αναφέρεται κανονικώς στην Ιερά Σύνοδο. Την «Εφορία» απασχολούν η κατάρτιση του προϋπολογισμού, ο διορισμός του διδάσκοντος προσωπικού, η πρόσληψη των

σπουδαστών και η γενικότερη εποπτεία της Σχολής.

Η ιστορία της Ιεράς Θεολογικής Σχολής της Χάλκης από της ιδρύσεώς της (1844) μέχρι σήμερα περιλαμβάνει πέντε περιόδους:

την Α΄, από το 1844 μέχρι το 1919. Κατά την περίοδο αυτήν η Σχολή είχε επτά τάξεις, τέσσερις γυμνασιακές και τρεις θεολογικές, με κάποιες περιοδικές εξαιρέσεις,

την Β΄, από το 1919 μέχρι το 1923, όταν καταργήθηκε το γυμνασιακό τμήμα και η Σχολή λειτούργησε ως Ακαδημία με πέντε τάξεις,

την Γ΄, από το 1923 μέχρι το 1951, όταν επανήλθε στο παλαιό επτατάξιο σχήμα της,

την Δ΄, από το 1951 μέχρι το 1971, που η Σχολή λειτουργούσε με επτά τάξεις, τις τρεις γυμνασιακές και τις τέσσερις θεολογικές. Το 1971 η Σχολή έκλεισε, με νόμο της τουρκικής κυβερνήσεως που απαγόρευσε τη λειτουργία ιδιωτικών ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

Τέλος, από το 1971 παρά τις κατά καιρούς υποσχέσεις των τουρκικών αρχών η Σχολή της Χάλκης δεν λειτουργεί. Στις εγκαταστάσεις της προσέρχονται προσκληνυματικά οι ορθόδοξοι και οι φίλοι της Ορθοδοξίας, ενώ με πρωτοβουλία του Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου διοργανώνονται διεθνή Οικολογικά Συμπόσια και Συνέδρια με εκλεκτές ξένες συμμετοχές.

Η βιβλιοθήκη

Η βιβλιοθήκη της Σχολής, που θεωρείται μία από τις πιο πλούσιες στον κόσμο σε παλαιότυπα και σπάνια βιβλία, έχει την αρχή της στους βυζαντινούς χρόνους, αφού πολλά από τα χειρόγραφα της προέρχονται από την εποχή του Θεόδωρου Στουδίτη, του ιερού Φωτίου και της Αικατερίνης της Κομνηνής.

Κύριος διοργανωτής και θεμελιωτής της βιβλιοθήκης, πριν ακόμη υπάρξει η Σχολή, υπήρξε ο πατριάρχης Μητροφάνης Γ΄ (1565-1572 και 1579-1580). Είναι εκείνος που μεταξύ άλλων δώρισε και 300 σπάνια χειρόγραφα, πολλά από τα οποία σώζονται σήμερα στην Αίθουσα Χειρογράφων της Πατριαρχικής Βιβλιοθήκης. Η βιβλιοθήκη πλουτίστηκε με διάφορες εκδόσεις από δωρεές και σημαντικές αγορές.

Κύριος δωρητής της υπήρξε το Οικουμενικό Πατριαρχείο, στο οποίο ανήκει αυτή

ως η δευτέρα Πατριαρχική Βιβλιοθήκη, μετά από εκείνην που υπάρχει αυτοτελώς στο Φανάρι. Πριν από την λειτουργία της Σχολής η βιβλιοθήκη της Μονής ήταν πιθανώς εγκατεστημένη σε ιδιαίτερο χώρο του Πατριαρχείου. Μετά την ίδρυση της Σχολής ο πατριάρχης Γερμανός Δ΄ κατά την δεύτερή του πατριαρχεία (1852-53) και με προσωπικές δαπάνες κατασκεύασε διώροφο λιθόκτιστο κτίριο βιβλιοθήκης που χρησιμοποιήθηκε μέχρι το σεισμό του 1894.

Από το 1986 μέχρι το 1927 τα βιβλία ήσαν τοποθετημένα στην μεγάλη αίθουσα της νοτιοδυτικής πλευράς του άνω πατώματος της Σχολής. Από το 1927 και μετά βρίσκονται στη σημερινή τους θέση στο υπόγειο της βόρειας πλευράς της Σχολής. Τμήμα ολόκληρο πρόσφατα με δαπάνη του Κ. Παμούκογλου διασκευάστηκε κατάλληλα ως αίθουσα περιοδικών, αναγνωστήριο και γραφείο του υπευθύνου της λειτουργίας της. Δωρητές και ευεργέτες υπήρξαν, εκτός από τους προαναφερθέντες, κυρίως οι απόφοιτοι της Σχολής, πατριάρχες, ιεράρχες, και άλλοι κληρικοί, καθηγητές της, διάφοροι ομογενείς φιλόανθρωποι, αδελφές Εκκλησίες, φίλες χριστιανικές Εκκλησίες, εκκλησιαστικά ιδρύματα και μεμονωμένα άτομα.

Η βιβλιοθήκη λειτουργεί υπό την εποπτεία της Συνοδικής Επιτροπής επί των Βιβλιοθηκών και υπό την επίβλεψη τριών καθηγητών της Σχολής, με διευθυντή της τον εκάστοτε βιβλιοφύλακα. Εκτός της Μεγάλης αυτής Βιβλιοθήκης υπάρχει και

άλλη, η Μαθητική Βιβλιοθήκη, που ιδρύθηκε, συντηρείται και διευθύνεται από το 1923 από τους σπουδαστές της Σχολής, υπό την εποπτεία του Σχολάρχη.

****Ιστορικά στοιχεία και πληροφορίες για το αφιέρωμα αντλήθηκαν από την επίσημη σελίδα του Οικουμενικού Πατριαρχείου***